

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 03.07.1991, sp. zn. 5 To 25/91, ECLI:CZ:NS:1991:5.TO.25.1991.1

Číslo: 47/1992

Právní věta: Jednání obviněného záležející v tom, že násilím přinutí dvanáctiletou poškozenou, aby trpěla jeho sexuální chování a sama je opětovala a fyzicky i psychicky ji při tom týrá, nelze považovat za svádění k nemravnému životu ve smyslu ustanovení § 217 písm. b) tr.zák. o ohrožování mravní výchovy mládeže.

Soud: Nejvyšší soud ČR

Datum rozhodnutí: 03.07.1991

Spisová značka: 5 To 25/91

Číslo rozhodnutí: 47

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Ohrožování výchovy mládeže, Pohlavní zneužívání

Předpisy: 140/1961 Sb. § 217 písm. b

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 47

Jednání obviněného záležející v tom, že násilím přinutí dvanáctiletou poškozenou, aby trpěla jeho sexuální chování a sama je opětovala a fyzicky i psychicky ji přitom týrá, nelze považovat za svádění k nemravnému životu ve smyslu ustanovení § 217 písm. b) tr. zák. o ohrožování mravní výchovy mládeže.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 3. 7. 1991 sp. zn. [5 To 25/91](#))

K odvolání H. M., manželky obžalovaného A. M., Nejvyšší soud České republiky zrušil rozsudek krajského soudu v Hradci Králové ze dne 3. 7. 1991 sp. zn. 1 T 12/91 a tomuto soudu vrátil věc, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl; podle § 253 odst. 1 tr. řádu zamítl odvolání obžalovaného A. M.

Z odůvodnění:

Napadeným rozsudkem krajského soudu v Hradci Králové ze 3. 7. 1991 sp. zn. 1 T 12/91 byl obžalovaný A. M. uznán vinným trestnými činy pohlavního zneužívání podle § 242 odst. 1 a 3 tr. zák., vydírání podle § 235 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák. a trestným činem ohrožování mravní výchovy

mládeže podle § 217 písm. b) tr. zák. Byl odsouzen podle § 242 odst. 3 tr. zák. za použití § 35 odst. 1 tr. zák. k úhrnnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání devíti let a šesti měsíců. Podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák. byl obžalovaný pro výkon uloženého trestu zařazen do třetí nápravné výchovné skupiny. Podle § 55 odst. 1 písm. a) tr. zák. byl obžalovanému uložen trest propadnutí kožených důtek, jichž bylo užito ke spáchání trestného činu. Podle § 72 odst. 2 písm. b), odst. 4 tr. zák. bylo obžalovanému uloženo ochranné léčení protialkoholní a sexuologické v ústavní formě. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla obžalovanému uložena povinnost zaplatit poškozené nezletilé K. K. škodu ve výši 3 292,50 Kčs. Podle § 229 odst. 2 tr. ř. byla poškozená odkázána se zbytkem svého nároku na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Trestných činů se podle výroku napadeného rozsudku obžalovaný A. M. měl dopustit tím, že v silně podnapilém stavu vylákal 5. 3. 1991 kolem 18.00 hod. do svého rodinného domku v P. nezletilou K. K., nar. 20. 6. 1978, kde ji v 1. poschodí v kuchyni přes její aktivní odpor násilím zcela vysvlékl, osahával a líbal na prsou a přirození. Poté ji násilím zatáhl do obývacího pokoje domku, položil ji na gauč, roztáhl jí násilím nohy, lehl si na ni, kousal ji do prsou, násilím jí strkal prsty do přirození, a když nezletilá křičela a bránila se odstrkáváním a kopáním, rdousil ji a násilím ji přinutil k felaci. Z obývacího pokoje nezletilou dále násilím zatáhl do místnosti v přízemí rodinného domku, kde ji intenzívně po delší dobu bil koženými důtkami po celém těle, strkal jí prsty a držadlo kožených důtek do přirození a konečníku, opětovně ji násilím donutil k felaci a k bití, pohlavním zneužíváním nezletilé poškozené pokračoval až do 20.00 hod., kdy byl vyrušen příchodem své manželky H. M. Popsaným jednáním způsobil dvanáctileté poškozené K. K. tupé úrazy krku, trupu, končetin a genitálu a zejména pak fyzické a psychické mučivé útrapy stupňovaným dlouhotrvajícím intenzívním násilím, obavami nezletilé z dalšího napadání. Dále v důsledku jednání obžalovaného hrozí dlouhodobé následky v budoucím intimním životě nezletilé.

Ihned po vyhlášení tohoto rozsudku uvedl po poučení o opravném prostředku obžalovaný A. M., že se vzdává práva podat proti němu odvolání (nevyloučil však možnost, aby někdo z osob mu blízkých podal odvolání v jeho prospěch). Následující den, tj. dne 4. 7. 1991 obžalovaný zaslal předsedovi senátu krajského soudu v Hradci Králové dopis, v němž uvádí, že při vyhlášení rozsudku byl rozrušen a že proti němu podává odvolání, a požádal „o navrácení lhůty“ k jeho podání. V zákonné lhůtě podala proti rozsudku odvolání též se souhlasem obžalovaného jeho manželka H. M., která se domáhá toho, aby uložený trest byl obžalovanému zmírněn a aby byl zařazen pro výkon trestu do mírnější nápravné výchovné skupiny.

Nejvyšší soud České republiky při přezkoumání věci nejprve řešil otázku, zda odvolání obžalovaného není nutno podle § 253 odst. 1 tr. ř. zamítnout jako odvolání podané osobou, která se odvolání již výslovně vzdala. Shledal přitom, že vzhledem k tomu, že obžalovaný byl náležitě poučen po vyhlášení napadeného rozsudku a výslovně prohlásil, že se vzdává práva podat proti němu odvolání, přičemž obsah tohoto prohlášení ani on sám nezpochybňuje a z protokolu o hlavním líčení obsah jeho prohlášení i okolnosti, za kterých ho obžalovaný učinil, jsou jednoznačně patrné, není pochyb o tom, že prohlášení obžalovaného bylo učiněno za okolností, nevzbuzujících pochybnosti o jeho obsahu ani o okolnostech, za kterých se tak obžalovaný vyjádřil. Takto učiněné prohlášení obžalovaného je neodvolatelné a „navrácení lhůty“ k jeho podání není možné. Institut navrácení lhůty totiž řeší situaci, kdy obviněný z důležitých důvodů zmešká lhůtu zákonem stanovenou pro podání opravného prostředku proti rozhodnutí orgánu činného v trestním řízení. Proto Nejvyšší soud České republiky podle § 253 odst. 1 tr. ř. odvolání obžalovaného ve veřejném zasedání zamítl, aniž z jeho podnětu směl meritorně napadený rozsudek přezkoumat.

Naproti tomu z podnětu odvolání manželky obžalovaného M. H., která v zákonné lhůtě podala odvolání proti napadenému rozsudku jako osoba oprávněná tento opravný prostředek podat (§ 247 odst. 2 tr. ř.), Nejvyšší soud České republiky podle § 254 odst. 1 tr. ř. přezkoumal správnost všech výroků napadeného rozsudku, proti nimž odvolatelka mohla odvolání podat, i správnost postupu

řízení, které vydání napadeného rozsudku předcházelo, přihlížeje přitom i k těm vadám napadeného rozsudku, které odvoláním nebyly vytýkány, a shledala, že odvolání manželky obžalovaného je důvodné.

V řízení, které předcházelo napadenému rozsudku, krajský soud v Hradci Králové provedl všechny důkazy nutné k řádnému zjištění skutečného stavu věci ve vztahu ke skutku, pro který je obžalovaný A. M. stíhán. V tomto směru nelze krajskému soudu nic vytknout, a to jak pokud jde o úplnost provedení dokazování, tak i pokud jde o zhodnocení provedených důkazů. Krajský soud z věrohodné výpovědi nezletilé poškozené K. K., která je potvrzována i dalšími důkazy, správně zjistil, že se obžalovaný A. M. vůči ní dopustil hrubého sexuálně motivovaného násilí podrobně popsáno ve výroku napadeného rozsudku, přičemž tímto jednáním poškozené způsobil těžkou újmu na zdraví v důsledku psychických i fyzických mučivých útrap (§ 89 odst. 7 písm. h) tr. zák.).

Krajský soud však v rozporu s ustanovením § 2 odst. 5 tr. ř. neopatřil všechny podklady nezbytné pro závěr o trestní odpovědnosti obžalovaného z hlediska jeho přičetnosti.

Nejvyšší soud ČR podrobně zdůvodnil tento svůj závěr o nedostacích ve skutkových zjištěních, který jej vedl k tomu, že napadený rozsudek zrušil. Vysvětlil také způsob, jakým je nutno v novém řízení vytýkané vady odstranit.

Pokud jde o právní posouzení žalovaného jednání, Nejvyšší soud ČR uvedl, že lze souhlasit s názorem krajského soudu v tom směru, že toto jednání naplňuje znaky trestného činu pohlavního zneužívání podle § 242 odst. 1 a 3 tr. zák., a trestného činu vydírání podle § 235 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. Obžalovaný hrubým násilným způsobem nutil nezletilou poškozenou k tomu, aby se podvolila jeho sexuálně deviantnímu chování, které u dvanáctileté poškozené vyvolalo těžkou újmu na zdraví v podobě mučivých psychických i fyzických útrap. V podrobnostech lze v tomto směru odkázat na výstižné a zákonu odpovídající odůvodnění této části napadeného rozsudku. Vadný je pouze závěr, že jednání obžalovaného A. M. vykazuje též zákonné znaky trestného činu ohrožování mravní výchovy mládeže podle § 217 písm. b) tr. zák. Tohoto trestného činu se dopustí ten, kdo vydá osobu mladší než osmnáct let nebezpečí zpustnutí tím, že ji svádí k zahálčivému nebo nemravnému způsobu života. Za svádění k zahálčivému nebo nemravnému způsobu života nelze označit jednání pachatele, který hrubým násilným útokem naruší psychickou integritu nezletilé dvanáctileté dívky v sexuální oblasti tím, že ji sexuálním chováním fyzicky i psychicky týrá. Toto jednání není způsobilé přivodit u nezletilé nebezpečí zpustnutí, k ochraně před nímž je ustanovení § 217 písm. b) tr. zák. určeno. Naopak takový hrubý násilný útok na psychickou integritu nezletilého dítěte neschopného vzhledem k jeho věku i k brutalitě užitého násilného jednání obrany vede zpravidla k jiným následkům, a to k následkům v podobě komplikací a poruch v navazování přirozených partnerských nebo sexuálních vztahů v dospělosti a k obavám před opakovaním traumatizujícího zážitku z dětství, nikoli k fixování nepříznivého modelu chování, jehož se dítě stalo obětí. Proto závěr napadeného rozsudku, že obžalovaný nezletilou poškozeným svým brutálním činem „sváděl k nemravnému způsobu života“, je v rozporu s dikcí i se smyslem ustanovení § 217 písm. b) tr. zák.

V další části rozhodnutí se Nejvyšší soud zabýval ještě jinými pochybeními krajského soudu v Hradci Králové při zjišťování skutečného stavu věci a rozhodování o něm.